

А.БАЙТҰРСЫНОВ АТЫНДАҒЫ ҚОСТАНАЙ Өңірлік Университеті
КОСТАНАЙСКИЙ РЕГИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИМЕНИ А.БАЙТҰРСЫНОВА
KOSTANAY REGIONAL UNIVERSITY NAMED AFTER A.BAITURSYNOV

ҚОСЫМША БІЛІМ БЕРУ
БАҒДАРЛАМАСЫ
(MINOR)

Дамуында ауытқуы бар балалармен психокоррекциялық
жұмыс

ДОПОЛНИТЕЛЬНАЯ
ОБРАЗОВАТЕЛЬНАЯ ПРОГРАММА
Психокоррекционная работа с детьми с нарушениями
психического развития
(MINOR)

ADDITIONAL
EDUCATIONAL PROGRAM
(MINOR)
Psychocorrectional work with children with developmental
disorders

ҚОСТАНАЙ, 2023

ӘЗІРЛЕУШІЛЕР/ РАЗРАБОТЧИКИ// DEVELOPERS:

Ельчищева О. В., психология-педагогика ғылымдарының магистрі, психология кафедрасының аға оқытушысы/ магистр психолого-педагогических наук, старший преподаватель кафедры психологии / master of Psychological and Pedagogical Sciences, Senior lecturer of the Department of Psychology

Гааг Э.К., клиникалық психолог, «Феникс» ЖК басшысы/ клинический психолог, руководитель ИП «Феникс»/ clinical psychologist, head of IE «Phoenix»

А.Байтұрсынов атындағы ҚӨУ-дың оқу-әдістемелік кеңес отырысында бекітілді, 11.04.2023 ж. №4 хаттама

Утвержден на заседании учебно-методического совета КРУ имени А.Байтұрсынова, протокол от 11.04.2023 г. №4

Published by decision educational and methodical council of the Kostanay regional university named after A. Baitursynov (Protocol №4 from 11.04.2023)

Курстың қысқаша сипаттамасы / Краткое описание курса / Brief description of the course:

6B03101 курсы Психология мамандығының студенттеріне арналған. Қазіргі әлемде жыл сайын ерекше жұмысты қажет ететін психологиялық ауытқуы бар балалардың әлеуметтенуі және қоғамға толыққанды интеграциялануы үшін көп жұмыс атқарылып жатыр. Бұл курс студенттердің осы санаттағы балалармен Психокоррекциялық жұмыстың білімі мен дағдыларын игеруге арналған.

Курс предназначен для изучения студентами специальности 6B03101 Психология. В современном мире ежегодно выявляется большое количество детей с нарушениями психического развития, требующих особой работы с ними для их социализации и полноценной интеграции в общество. Данный курс предназначен для овладения студентами знаниями и навыками психокоррекционной работы с данной категорией детей.

The course is designed to be studied by students of the specialty 6B03101 Psychology. In the modern world, a large number of children with mental development disorders are identified annually, requiring special work with them for their socialization and full integration into society. This course is designed to master students' knowledge and skills of psychocorrective work with this category of children.

Мақсаты/Цель/Aim:

Психикалық дамуы бұзылған балалармен жұмыс кезінде студенттердің әртүрлі психокоррекциялық технологияларды қолдануда кәсіби құзыреттілігін қалыптастыру.

Формирование у студентов профессиональной компетентности в применении различных психокоррекционных технологий при работе с детьми с нарушениями психического развития.

Formation of students' professional competence in the use of various psychocorrective technologies when working with children with mental development disorders.

Оқу міндеттері:

- психикалық дамуы бұзылған балалармен жұмыс кезінде әртүрлі психокоррекциялық технологияларды қолданудың теориялық және әдіснамалық негіздерін зерттеу;

- дисонтогенез жағдайында психологиялық көмектің психокоррекциялық әдістері мен әдістері туралы тұтас түсінік қалыптастыру;

- болашақ кәсіби қызметте алған құзыреттерді іс жүзінде қолдану қабілетін дамыту.

Учебные задачи:

- изучение теоретических и методологических основ применения различных психокоррекционных технологий при работе с детьми с нарушениями психического развития;

- формирование целостного представления о психокоррекционных методах и приемах психологической помощи в условиях дисонтогенеза;

- развитие способности практического применения приобретенных компетенций в будущей профессиональной деятельности.

Learning Objectives:

- study of the theoretical and methodological foundations of the use of various psychocorrective technologies when working with children with mental development disorders;

- formation of a holistic view of psychocorrective methods and techniques of psychological assistance in the conditions of dysontogenesis;

- development of the ability of practical application of acquired competencies in future professional activity.

Қалыптастырылатын негізгі құзыреттер:

- балалардың психикалық даму заңдылықтарын; дисонтогенездің ерекшеліктері мен түрлері;
- психикалық дамуы бұзылған балалармен жұмыс істеу үшін қолданылатын психокоррекция әдістері; қалыпты және патологиядағы балалардың психикалық дамуын психологиялық диагностикалау әдістері.

студенттер істей алуы керек:

- балалардың психикалық дамуының нормасы мен патологиясын анықтау үшін психодиагностикалық әдістерді қолдану.
- психикалық дамуы бұзылған балалармен практикалық түзету-дамыту жұмыстарының әдістері мен әдістерін қолдану.

студенттер қолдана білуі керек:

- балалардағы психикалық дамудың бұзылуын анықтау үшін психодиагностикалық әдістерді қолдану дағдылары;
- психикалық дамуы бұзылған балалармен жұмыс кезінде арнайы психокоррекция әдістері мен әдістерін практикалық қолдану дағдылары.

Базовые компетенции, которые предстоит сформировать:

–закономерности психического развития детей в норме; особенности и виды дизонтогенеза;
–методы и методики психокоррекции, применяемые для работы с детьми с нарушениям психического развития

–методы психологической диагностики психического развития детей в норме и патологии.

студенты должны уметь:

–применять психодиагностические методики для определения нормы и патологии психического развития детей.

–применять техники и приемы практической коррекционно-развивающей работы с детьми с нарушениями психического развития.

студенты должны владеть:

–навыками применения психодиагностических методик для выявления нарушений психического развития у детей;

–навыками практического применения приемов и способов специальной психокоррекции в работе с детьми с нарушениями психического развития.

Basic competencies to be formed:

- patterns of mental development of children in normal; features and types of dysontogenesis;
- methods and techniques of psychocorrection used to work with children with mental development disorders
- methods of psychological diagnostics of children's mental development in norm and pathology.
- students should be able to:
- apply psychodiagnostic techniques to determine the norm and pathology of children's mental development.
- apply techniques of practical correctional and developmental work with children with mental development disorders.
- students must own:
- the skills of using psychodiagnostic techniques to identify disorders of mental development in children;
- skills of practical application of techniques and methods of special psychocorrection in working with children with mental development disorders.

Оқыту нәтижелері:

оқушылар орындай алады:

- Дизонтогенез мәселесі бойынша психологиялық білімдерге теориялық талдау жасау.
- Дизонтогенездің ерекшеліктерін диагностикалау және балалардың психикалық дамуының бұзылыстарын анықтау үшін психодиагностикалық әдістерді қолдану.
- Балалардың психикалық дамуын диагностикалау, тексеру және болжау жүргізу.
- Психикалық дамуында ауытқуы бар балалармен жұмыс жасауда психокоррекциялық әдістер мен әдістерді қолдану.
- Психикалық дамуында ауытқуы бар балаларды тәрбиелеп отырған отбасылармен жұмыс істеуде психологиялық білім, білік және дағдыларды қолдану.

- Психикалық кемістігі бар балалармен, олардың отбасыларымен және ілеспе мамандармен жұмыс жасау мәселелері бойынша өзінің кәсіби құзыреттілігін бағалау және дамыту.

Результаты обучения:

студенты смогут:

- Проводить теоретический анализ психологических знаний по проблеме дизонтогенеза.
- Применять психодиагностические методики для диагностики особенностей дизонтогенеза и выявления нарушений психического развития у детей.
- Проводить диагностику, экспертизу и прогнозирование психического развития детей.
- Применять психокоррекционные методы и приемы в работе с детьми с нарушениями психического развития.
- Применять психологические знания, умения и навыки в работе с семьями, воспитывающими детей с нарушениями психического развития.
- Оценивать и развивать собственную профессиональную компетентность в вопросах работы с детьми с нарушениями психического развития, их семьями и сопровождающими их специалистами.

Learning outcomes:

students will be able to:

- Conduct a theoretical analysis of psychological knowledge on the problem of dysontogenesis.
- Apply psychodiagnostic methods for diagnosing the features of dysontogenesis and identifying mental development disorders in children.
- To carry out diagnostics, examination and forecasting of the mental development of children.
- Apply psycho-corrective methods and techniques in working with children with mental development disorders.
- Apply psychological knowledge, skills and abilities in working with families raising children with mental developmental disorders.
- Assess and develop their own professional competence in matters of working with children with mental disabilities, their families and accompanying professionals.

Пәндер / Дисциплины / Disciplines:

1. Нейропсихология / Нейропсихология / Neuropsychology (5 кредитов, экзамен) /

2. Балалардың психикалық дамуының бұзылыстарының нейро және патопсихологиялық диагностикасы/ Нейро и патопсихологическая диагностика нарушений психического развития у детей/ Neuro and pathological diagnostics of mental developmental disorders in children (5 кредитов, экзамен) /

3. Психикалық дамуында ауытқуы бар балаларды тәрбиелеп отырған отбасыларға психологиялық қолдау көрсету/ Психологическое сопровождение семей, воспитывающих детей с нарушениями психического развития/ Psychological support for families raising children with mental development disorders (5 кредитов, экзамен)

4. Арнайы психокоррекция/ Специальная психокоррекция/ Special psycho-correction (5 кредитов, экзамен)

Еңбек сыйымдылығы / Трудоемкость / Labor intensity: 20 кредитов.

Пререквизиттер / Пререквизиты / Prerequisite: даму психологиясы / психология развития/ developmental psychology

Minimum number of listeners / Минимальное количество слушателей /

Тыңдаушылардың ең аз саны: 10

Maximum number of listeners / Максимальное количество слушателей /

Тыңдаушылардың максималды саны: 200

Пән 1 Нейропсихология/ Дисциплина 1 Нейропсихология / Discipline 1 Neuropsychology

Пәннің қысқаша сипаттамасы / Краткое описание дисциплины / Discipline Summary:

Пән жоғары психикалық функциялардың бұзылуын диагностикалау және балалар мен ересектердегі мидың жергілікті зақымдануларында оларды қалпына келтіру тәжірибесімен тығыз өзара әрекеттесу кезінде мидың жергілікті зақымдануы материалындағы психикалық функциялардың ми механизмдерін зерттеуге бағытталған. Пән аясында студенттер нейропсихологияның міндеттерін игереді: ағзаның сыртқы және ішкі ортамен өзара әрекеттесуінде мидың жұмыс істеу заңдылықтарын анықтау; мидың жергілікті зақымдануын нейропсихологиялық талдау; мидың функционалды жағдайын және оның жеке құрылымдарын тексеру.

Дисциплина направлена на изучение мозговых механизмов психических функций на материале локальных поражений мозга при тесном взаимодействии с практикой диагностики нарушений высших психических функций и их восстановления при локальных поражениях головного мозга у детей и взрослых. В рамках дисциплины студенты овладеют такими задачами нейропсихологии, как: установление закономерностей функционирования мозга при взаимодействии организма с внешней и внутренней средой; нейропсихологический анализ локальных повреждений мозга; проверка функционального состояния мозга и отдельных его структур.

The discipline is aimed at studying the brain mechanisms of mental functions on the material of local brain lesions in close cooperation with the practice of diagnosing disorders of higher mental functions and their recovery in local brain lesions in children and adults. Within the framework of the discipline, students will master such tasks of neuropsychology as: establishing patterns of brain functioning in the interaction of the body with the external and internal environment; neuropsychological analysis of local brain damage; checking the functional state of the brain and its individual structures.

Сабак түрлері: дәріс, практикалық / **Виды занятий:** лекционные, практические / **Types of lesson:** lectures, practical

Оқытушы: Ельчищева О.В., (Гааг Э.К.) / **Преподаватель:** Ельчищева О.В. (Гааг Э.К.) / **Teacher** Elchisheva O.V., (Haag E.K.)

Пән 2 Балалардың психикалық дамуының бұзылыстарының нейро және патопсихологиялық диагностикасы/ Дисциплина 2 Нейро и патопсихологическая диагностика нарушений психического развития у детей/ Discipline 2 Neuro and pathological diagnostics of mental developmental disorders in children

Пәннің қысқаша сипаттамасы / Краткое описание дисциплины / Discipline Summary:

Бұл пән әртүрлі жастағы балалардың психикалық дамуындағы норма мен патологияны анықтау үшін қолданылатын нейро және патопсихологиялық диагностикалық әдістер кешенін зерттеуге бағытталған. Пән аясында студенттер психикалық дамуында ауытқуы бар балалармен жұмыс жасауда әртүрлі нейро- және патопсихологиялық диагностикалық әдістерді қолдану, олардың негізінде психологиялық қорытындылар мен ұсыныстар жасау дағдыларын меңгереді.

Данная дисциплина направлена на изучение комплекса нейро и патопсихологических диагностических методик, используемых для выявления нормы и патологии в психическом развитии детей различного возраста. В рамках дисциплины студенты овладеют навыками применения различных нейро и патопсихологических диагностических методик при работе с детьми с нарушениями психического развития, постановке «психологического диагноза», составлению психологических заключений и рекомендаций на их основе.

This discipline is aimed at studying a complex of neuro- and pathopsychological diagnostic techniques used to identify the norm and pathology in the mental development of children of different ages. Within the framework of the discipline, students will master the skills of applying various neuro-

and pathopsychological diagnostic methods when working with children with mental development disorders, drawing up psychological conclusions and recommendations based on them.

Сабақ түрлері: дәріс, практикалық / **Виды занятий:** лекционные, практические / **Types of lesson:** lectures, practical

Оқытушы: Ельчищева О.В., (Гааг Э.К.) / **Преподаватель:** Ельчищева О.В. (Гааг Э.К.) / **Teacher** Elchisheva O.V., (Haag E.K.)

Пән 3 Психикалық дамуында ауытқуы бар балаларды тәрбиелеп отырған отбасыларға психологиялық қолдау көрсету/ Дисциплина 3. Психологическое сопровождение семей, воспитывающих детей с нарушениями психического развития/ Discipline 3 Psychological support for families raising children with mental development disorders

Пәннің қысқаша сипаттамасы / Краткое описание дисциплины / Discipline Summary:

Бұл пән психикалық дамуында ауытқуы бар балаларды тәрбиелеп отырған отбасыларға психологиялық қолдау көрсету мәселелерін қарастырады, бұл оларды әлеуметтендіру және қоғамға интеграциялау мақсатында мамандардың басты міндеттерінің бірі болып табылады. Осы пән шеңберінде студенттер ерекше балалардың ата-аналарымен және олардың жақын туыстарымен олардың психикалық және психологиялық денсаулығын сақтау мақсатында өзара әрекеттесуіне көмектесу негіздерін меңгереді; оларға балаларымен қарым-қатынас орнатуға көмектесу; отбасының кәмелетке толған және қабілетті мүшелері олардың психикалық дамуында ауытқуы бар балаларының қоғамның толыққанды азаматы болып, қоғамға енуіне көмектесу үшін.

Дисциплина занимается вопросами психологического сопровождения семей, воспитывающих детей с нарушениями психического развития, что является одной из главных задач специалистов в целях их социализации и интеграции в общество. В рамках данной дисциплины студенты осваивают основы помогающего взаимодействия с родителями особых детей и их близкими родственниками для того, чтобы сохранить их психическое и психологическое здоровье; помочь им построить взаимоотношения со своими детьми; чтобы взрослые и дееспособные члены семей являлись полноценными гражданами общества и помогали интегрироваться в него своим детям с нарушениями психического развития.

The discipline deals with the issues of psychological support for families raising children with mental developmental disorders, which is one of the main tasks of specialists in order to socialize and integrate them into society. Within the framework of this discipline, students will master the basics of helping interaction with parents of special children and their close relatives in order to maintain their mental and psychological health; help them build relationships with their children; so that adult and capable family members are full-fledged citizens of society and help their children with mental development disorders integrate into it.

Сабақ түрлері: дәріс, практикалық / **Виды занятий:** лекционные, практические / **Types of lesson:** lectures, practical

Оқытушы: Ельчищева О.В., (Гааг Э.К.) / **Преподаватель:** Ельчищева О.В. (Гааг Э.К.) / **Teacher** Elchisheva O.V., (Haag E.K.)

Пән 4 Арнайы психология/ Дисциплина 4 Специальная психокоррекция/ Discipline 4 Special psycho-correction

Пәннің қысқаша сипаттамасы / Краткое описание дисциплины / Discipline Summary:

Пән оқуға бағытталған: баланың жеке және интеллектуалдық әлеуетін дамытудың оңтайлы мүмкіндіктері мен жағдайларын жасауға бағытталған психологиялық әсер ету әдістерінің жиынтығы туралы ғылымның негіздерін; психолог психикалық сау адамның психикасын немесе мінез-құлқын түзету үшін қолданатын әдістердің жиынтығы; арнайы психологияда бұл баланың психикалық дамуындағы ауытқуларды түзетуге бағытталған психологиялық әсер ету тәсілдерінің бірі, сондай-ақ балалардағы жүйке-психикалық бұзылулардың алдын алу әдісі. Пән аясында

студенттер балалардың осы санатымен психокоррекциялық жұмыстың білімі мен дағдыларын меңгереді.

Дисциплина направлена на изучение: основ науки о совокупности методов психологического воздействия, направленных на создание оптимальных возможностей и условий развития личностного и интеллектуального потенциала ребенка; совокупность приемов, используемых психологом для исправления психики или поведения психически здорового человека; в специальной психологии это один из способов психологического воздействия, направленный на исправление отклонений в психическом развитии ребенка, а также способ профилактики нервно-психических нарушений у детей. В рамках дисциплины студенты овладеют знаниями и навыками психокоррекционной работы с данной категорией детей.

The discipline is aimed at studying: the basics of the science of a set of methods of psychological influence aimed at creating optimal opportunities and conditions for the development of a child's personal and intellectual potential; a set of techniques used by a psychologist to correct the psyche or behavior of a mentally healthy person; in special psychology, this is one of the methods of psychological influence aimed at correcting deviations in the mental development of a child, and also a way to prevent neuropsychiatric disorders in children. Within the framework of the discipline, students will master the knowledge and skills of psychocorrective work with this category of children.

Сабақ түрлері: дәріс, практикалық / **Виды занятий:** лекционные, практические / **Types of lesson:** lectures, practical

Оқытушы: Ельчищева О.В., (Гааг Э.К.) / **Преподаватель:** Ельчищева О.В. (Гааг Э.К.) / **Teacher** Elchisheva O.V., (Haag E.K.)